

آسیایی‌ها در آمریکا

مسعود آریایی نیا

کارشناس مقیم مرکز پژوهش‌های

علمی و مطالعات استراتژیک خاور میانه

در ماهنامه Commentary چاپ

آمریکادر شماره ژوئیه و اوت ۲۰۰۰ به قلم

تامار جاکوبی، گزارش مفصلی درباره

جایگاه و نقش آسیایی‌های مقیم آمریکا درج

شده است. جاکوبی در این گزارش از وجوه

مختلف به تبیین نسبت آسیایی‌ها با جامعه

آمریکا و نیز با خودشان پرداخته است.

گزارش، با اشاره به دعوتی که برخی از

هواداران ون هولی (دانشمند تایوانی الاصل

ساکن لوس آلاماس که به اتهام جاسوسی

دستگیر شده بود) از آسیایی‌ها برای تجمع

در محوطه دانشگاه کالیفرنیا به عمل

آوردند، آغاز می‌شود. جاکوبی می‌نویسد:

«در این گردهمایی، ۳۰ تن بیشتر شرکت

نحستند که غالباً هم یا سیاه‌پوست بودند یا

اهل آمریکای لاتین. از چینی-آمریکایی‌ها

بیش از ۳ یا ۴ تن در این تجمع شرکت

نکردند. چند دانش‌آموز آسیایی هم که در

تجمع دیده شدند، بیشتر از باب تفنن و برای

شنیدن سخنان خشم‌آلود سخنرانان در آن

مکان حاضر شدند.» جاکوبی می‌نویسد:

«وقتی از چند دانشجویی که مشغول

نوشیدن قهوه بودند درباره ون هولی

پرسیدم، گفتند تاکنون اسم وی را نشنیده

بودند.» هر چند جاکوبی خود متذکر

می‌شود که این دعوت، آغازی است بر

بیداری و خیزش سیاسی آسیایی‌ها.

جاکوبی در ادامه گزارش خود

می‌نویسد: «از زمانی که قانون ملیت و

مهاجرت در سال ۱۹۶۵، تصویب شد تا هم

اکنون که ۳۵ سال از آن می‌گذرد، جامعه

آسیایی-آمریکایی‌ها دچار تحولات شگرفی

شده است، تا به حدی که هم اکنون جمعیت

این گروه، معادل ۴ درصد کل جمعیت

آمریکاست.» تفاوت مهاجران جدید با قدیم

نیز به نظر جاکوبی چنین است: «مهاجران

جدید، غالباً در شمار طبقه متوسط و با

تخصص کافی و آموزش بالا هستند. یعنی

برخوردار از عواملی که شرط موفقیت و

بهره‌مندی اقتصادی در جهان جدید است.»

از لحاظ پراکندگی و توزیع محل

سکونت و استقرار در گزارش، چنین آمده که

نیمی از اعضای جامعه آسیایی-آمریکایی‌ها در سواحل غربی مستقرند که حضور آنها موجب تحول شهرها و حومه آن جا شده است. به طوری که جمعیت غالب در شرق لوس آنجلس و دره سن گابریل از آن آسیایی‌هاست و در دره سیلیکون و در قلب اقتصاد مدرن این ناحیه، آسیایی‌ها یک چهارم از مهندسان و یک سوم از سرمایه‌گذاران را تشکیل می‌دهند. البته، سواحل شرقی نیز از جمله منطقه وسیع کوئینز در نیویورک و شمال و مرکز نیوجرسی و ویرجینیا و مریلند در نزدیکی واشنگتن، شاهد امواج انسانی آسیایی‌ها بوده است.

البته به شهادت این گزارش، جامعه آسیایی-آمریکایی‌ها از وحدت یا انسجام و یکدستی کامل برخوردار نیست و جامعه‌ای است متشکل از انواع افراد و خانواده‌هایی که از کشورهای مختلف آسیا به آمریکا مهاجرت کرده‌اند. به نوشته جاکوبی، زمانی بود که چینی‌ها و ژاپنی‌ها اکثریت را داشتند، امروزه اگر چه چینی‌ها اکثریت را در دست دارند اما بر تعداد هندی‌ها، کره‌ای‌ها، ویتنامی‌ها و فیلیپینی‌ها به شدت افزوده شده تا جایی که همه از ژاپن

پیشی گرفته‌اند. تفاوت‌های سیاسی-اجتماعی و اقتصادی دیگری نیز میان جامعه آسیایی وجود دارد، مثلاً از لحاظ نرخ رشد آموزش عالی و متوسط درآمد هر خانوار. در این میان، هندی‌ها با حدود ۶۰ درصد فارغ التحصیل از موسسات آموزشی در این زمینه از دیگر آسیایی‌ها پیشی گرفته‌اند. در گزارش، متوسط درآمد هر خانوار آسیایی، ۴۹ هزار دلار و برای هر خانوار سفیدپوست آمریکایی، ۴۵ هزار دلار اعلام شده است.

به گزارش جاکوبی، کره‌ای‌ها بیشتر در سرمایه‌گذاریها دست بالا را دارند، به گونه‌ای که در لس آنجلس، یک سوم از آنها کارفرما هستند. چینی‌ها هم در زمینه تجارت، واردات-صادرات و صنایع فعالیت می‌کنند. پزشکان هندی در ۵۰ ایالت پراکنده شده‌اند و بسیاری از فیلیپینی‌ها در مشاغل پیراپزشکی فعالیت می‌کنند. مثلاً ۱۶ درصد از پرستاران و ۱۸ درصد از تکنسین‌ها در لس آنجلس فیلیپینی‌اند. اهالی جنوب آسیا عموماً در انتخابات از حزب جمهوریخواه حمایت می‌کنند و ژاپنی‌ها از حزب دموکرات.

اما علی‌رغم تفاوت‌های مذکور به گفته جاکوبی جامعه آسیایی-آمریکایی‌ها هم از سوی مردم آمریکا و هم از سوی خودشان گروهی واحد به شمار می‌آید. به عقیده جاکوبی، آنچه که هم اکنون موجب وحدت این جماعت است، همانا جدید الورد بودن آنها به آمریکاست. ۶۰ تا ۷۰ درصد از آسیایی‌ها، متولد بیرون از آمریکا هستند. بیش از ۳۰ درصد به گفته خودشان، انگلیسی را بد صحبت می‌کنند. اغلب در سنین جوانی به بالا به آمریکا آمده‌اند و به گفته جاکوبی، نسل دوم این جامعه است که بسیار متفاوت با والدین خود، درصدد ارایه الگویی به تجارب جامعه آسیا-آمریکا است. آنان هم اکنون درگیر این چالش‌اند که به گونه‌ای میراث فرهنگی جوامع مبدأ و هویت خود را با جذب شدن یا حضور در متن جامعه آمریکا هماهنگ یا ممزوج سازند. تفاوت این نسل با نسل اول این است که باید این کار در شرایطی از رفاه و پیشرفت بی‌سابقه و در جامعه‌ای متکی بر ایدئولوژی «تنوع و گوناگونی» به سرانجام برساند و شاید برای نخستین بار در طول تاریخ است که گروه بزرگی از مهاجران می‌تواند عملاً

تصمیم بگیرد که چگونه با متن اصلی جامعه مقصد همگون شود تصمیم این گروه، هم برای جامعه آمریکا و هم برای افراد، دارای اهمیت زیادی است.

گزارش در فراز بعدی به توضیح موانع همگن شدن جامعه مهاجران آسیا می‌پردازد و دو دسته موانع: ۱- سیاسی-ایدئولوژیک و ۲- اجتماعی را بر می‌شمارد.

از آغاز، آسیایی-آمریکایی‌ها بر سابقه منع و بازداشت‌های مردم خود در ایالات متحده تأکید می‌ورزیده‌اند. در واقع، جریان بازداشت و توقیف مکرر آسیایی‌ها از ابتدا با ایذا و آزار اولین مهاجران چینی آغاز شد، که در جنگ جهانی دوم و ورود دهها هزار ژاپنی که متهم به داشتن تابعیت یا احساس وفاداری دوگانه‌اند، به نقطه اوج خود رسید. به گفته جاکوبی افراد و اعضای جامعه آسیایی-آمریکایی‌ها، بر حوادث گذشته تأکید و توقف ندارند. و متقاعد شده‌اند که هنوز بادیوار بلندی از پیشداوریها مواجه‌اند. بنابراین تنها واکنش ممکن، اتخاذ یک رویکرد خشم‌آلود، و مخالفت آمیز است.

در ادامه گزارش، جاکوبی به ظهور و تأسیس انجمنهای مختلفی چون انجمن متخصصان قومی، مؤسسات حمایت قانونی و گروههای جماعت گرا در شهرهای مختلف اشاره می‌کند که در آن آسیایی‌ها حضور ملموس و قابل توجهی دارند. در دانشگاهها، بخشهای مطالعات آسیایی در ده سال گذشته دو برابر شده، نشریات متعددی از نشریات تحقیقی گرفته تا ماهنامه‌های جوان گرا-دیدگاههای متنوع و گوناگون این جامعه را منعکس می‌کند. شماری از وبسایتها به کار ارایه اخبار و اطلاعات جدید به طور روزانه مشغولند این اخبار، هم به زبان انگلیسی و هم، به زبانهای بومی آسیایی ارایه می‌شود.

جاکوبی به توصیف یک صفحه از یک مجله آسیایی می‌پردازد که عنوان آن، «آمریکایی‌های بیگانه» است. در این صفحه، نام چهار نویسنده جوان آورده شده که به توضیح پدیده‌ای پرداخته‌اند که می‌توان آن را «خارجیان پایدار و همیشگی» نامید. در این مقاله از تهدید مقامات سفیدپوست نسبت به آسیایی‌ها گرفته تا تجربه مورد تعریف و تمجید واقع شدن از سوی یک فرد

انگلیسی سخن رفته و سپس این پرسش مطرح شده که «شما از کجا آمده اید؟» و به قول جاکوبی، پاسخ دردناک زیر بدان کافی است: آسیایی-آمریکایی‌ها علی‌رغم همانند بودن با سایر اقلیتها و با همان جرم برابر از سوی آمریکای نژادپرست اصلاح‌ناپذیر بازداشت و توقیف می‌شدند.

در ادامه گزارش، به نقل از «بیل لان لی» و «هلن زیا» به ذکر مواردی از ایذا و آزار آسیایی‌ها در آمریکا پرداخته شده است. لان لی با تأکید می‌گوید: «من تاکنون به جایی نرفته‌ام که در آنجا با برخوردی نژادپرستانه مواجه نشده باشم.» «هلن زیا» نیز در نقد و بررسی کتاب «رویای آمریکایی-آسیایی» به ذکر ۹ یا ۱۰ مورد از موج بازداشتها می‌پردازد. از جمله حوادث سالهای ۱۹۸۲ در دیترویت، سال ۱۹۹۲ در لوس آنجلس و ... «این دو تن تاکنون صدها گردهمایی، تظاهرات، سخنرانی و مناظره را سازماندهی کرده‌اند. اما مقامات نظامی، ضمن هشدار به جوانان آسیایی مورد «لی» را با ورود ژاپن به جنگ جهانی دوم، قانون تحریم چینی‌ها در سال ۱۸۸۲ و مقررات ضد کمونیستی در دهه ۵۰،

مرتبط می‌دانند. یکی از وکلای «لی» اخیراً در جمع دانشجویان دانشکده حقوق دانشگاه یال گفته است که: «البته تبعیض و خصومت از میان نرفته است و نسل شما باید از آن آگاه باشد، زیرا خواه ناخواه این واقعیت را لمس می‌کنید.»

جاکوبی ضمن اشاره به وضعیت تحصیلی آسیایی‌ها و روند رو به رشد آنها و نیز خاستگاه طبقاتی و کشورهای مبدأ آنها به این نکته اشاره می‌کند که در دوران تحصیلات ابتدایی تا دبیرستان فرزندان مهاجران آسیایی، هیچ نشانه‌ای از قومیت‌گرایی بروز نمی‌دهند، اما پس از ورود به کالج مثلاً یال، این قومیت‌گرایی بروز نمود پیدا می‌کند. جاکوبی در تبیین این نکته تلویحاً معتقد است که علت جذب جوانان آسیایی به انجمنهای قومی در کالج یال، همانا خلایق است که نسبت به مبدأ خود احساس می‌کند یعنی آنان در دوران تحصیلات ابتدایی و متوسطه، اولاً با دانش‌آموزان آسیایی اندکی آشنایی داشته‌اند و ثانیاً، در این باره هم چیز زیادی نخوانده و نشنیده‌اند. بنابراین، وقتی به محیط بزرگتری وارد می‌شوند با گروه

کثیری از هموطنان و هم‌فرهنگیهای خود مواجه می‌شوند و از آن سو، تصور طرد از سوی متن جامعه آمریکا موجب همگرایی بیشتر اقلیت آسیایی‌ها با هم می‌شوند. به طوری که برخی از آنها به صراحت در صدد سامان دادن به زندگی جمعی خود حول محور قومیت بر می‌آیند.

به نظر جاکوبی، علاوه بر محیط دانشگاه و کالجها، عامل دیگری که از فرایند جذب آسیایی-آمریکایی‌ها در فرهنگ اصلی آمریکا جلوگیری به عمل می‌آورد، همانا همبستگی اجتماعی طبقه متوسط این گروه است. امروزه جمعیت زیاد آسیایی، این امکان را در اختیار آنان می‌گذارد که بر عناصر فرهنگی و قومی خود بیشتر پایداری ورزند. بدین ترتیب که امروزه روستاها و شهرکهایی ساخته‌اند، که در آن، جمعیت غالب با آسیایی‌هاست. با فروشگاهها و تئاترها، بانکها و کلوبهای روتاری با زبانهای قومی و ... آسیایی. جاکوبی بر این فهرست، عناصر بومی دیگری چون شیوع استفاده از زبانهای محلی در این جوامع و بویژه در رسانه‌هایی که به زبان بومی چاپ می‌شوند، وجود مغازه‌هایی که مشخصاً به تولید برخی

اقدام آسیایی (بومی) می‌پردازد و ... را می‌افزاید. وی از وجود ۳ شبکه تلویزیونی و حدود ۶ روزنامه چینی زبان یاد می‌کند که حدود ۶۰ درصد از چینی‌ها اخبار و اطلاعات مورد نیاز خود را از آنها اخذ می‌کنند.

در ادامه گزارش جاکوبی با طرح این سؤال که فضای کالجها و بازندگی در محیط بسته قومیتها تا چه اندازه می‌تواند روند جذب را کند نماید؟ در صدد تبیین تأثیر این دو عامل بر می‌آید. به نظر وی فضای چند فرهنگی حاکم بر کالجها، تأثیر خود را بر جوانان آسیایی می‌گذارد. وی با ذکر نظرات دو گروه از آسیایی‌های مخالف و موافق با فرایند جذب، از قول یک زن چینی می‌نویسد: «اگر ما جذب جامعه آمریکا نشده بودیم، اینک در یال نبودیم.»

جاکوبی می‌افزاید: در بین آسیایی-آمریکایی‌های ۲۵ ساله به بالا، کمتر کسی است که با فرایند جذب، مخالف باشد. هستند بسیاری از افراد آسیایی‌ها-آمریکایی‌ها در دره سیلیکون و ... که تلاش زیادی نشان می‌دهند تا در متن و بستر اصلی زندگی اجتماعی آمریکا

حضور یابند. اگر چه بزرگسالان این جماعت بیشتر در صدد هماهنگی و همگونی با افراد بزرگسال همکار خود بر می‌آیند، اما فرزندان آنها در مدرسه و زمین بازی با حوزه متنوعتری از دوستان مواجه می‌شوند و همین تنوع محیط بیرونی «درون بوم» آسیایی است که موجب تنوع و گوناگونی درونی آن می‌شود. تنها چیزی که آسیایی‌ها از محیط پیرامون خود می‌خواهند، مدارای بیشتر است و معتقدند که همگرایی با متن اصلی جامعه‌ای که میراث آنان را به رسمیت می‌شناسد، آسانتر است و به قول یک کره‌ای-آمریکایی در صورتی که اسیمیلاسیون خیابانی، دو طرفه باشد آن را می‌پذیرم.

نویسنده گزارش در فراز بعدی به ذکر این نکته می‌پردازد که آسیایی‌ها خواهان گونه‌ای «شور و شوق قومی اند» که اگر تازگی هم نداشته باشد در آمریکای امروزه، امری فراموش شده و مغفول است. به عنوان یک گروه، همانند هر اقلیت دیگری می‌خواهند موارث خود را حفظ کنند، ولی در عین حال، می‌خواهند بین دو بعد از هویت خود، یعنی آسیایی-آمریکایی، تعادل

ایجاد کنند و نقطه تفاوت آسیایی‌ها با سایر اقلیتها این است که در ایجاد این تعادل، دچار ستیزه و منازعه درونی نیستند.

جاکوبی معتقد است که آسیایی-آمریکایی، برخلاف سیاه‌پوستان که خود را حامل دو ایده و تصور متناقض «برده بودن» و «آمریکایی بودن» می‌بیند، احساس می‌کند که توانایی برخورداری از دو هویت آسیایی و آمریکایی را به طور همزمان دارند و سخن یک جوان چینی فارغ‌التحصیل از دانشگاه استنفورد را نقل می‌کند که: «من می‌خواهم میراث و فرهنگ چینی خود را حفظ کنم و البته هیچ موردی هم در آمریکا سراغ ندارم که بر اثر قومیت و فرهنگم آن را نفی کنم.»

جاکوبی در فراز آخر گزارش می‌نویسد: «برای مهاجران جدید، همانند نسل مهاجران قبلی جذب و هضم در جامعه آمریکا فرآیندی است توأم با رنج و درد و

نهایتاً، نسل جدید، تنها در یک فضا می‌تواند به سر برد. در فرهنگی که قومیت در جای خود محترم است، ولسی هنوز به آداب و عادات مشترک یک قوم اجازه بروز و نمود داده نمی‌شود. تنها جریانات و گروههای عمده‌ای چون معلمان، سیاستمداران، بازاریان و رهبران اتحادیه‌های تعاونی می‌توانند چنین فضا و محیطی را ایجاد و یا حفظ کنند. البته اگر فرهنگ اصلی آمریکا به چنین فضایی اجازه بروز و نمود دهد، آخرین گروههای مهاجرین جدید، شاید الگویی شوند برای دیگر گروهها و پویایی و جوش و خروش اقلیتها را به جامعه آمریکا منتقل نمایند و درس تازه‌ای درباره چگونگی کارکرد استحاله‌کننده جامعه و فرهنگ آمریکا را به نمایش بگذارند.

پرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی